

Ερευνητική Εργασία Α' Λυκείου

Ιστορία της Γραφής

**«Η ΠΟΡΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΟΥΤΕΜΒΕΡΓΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ,
ΜΕΧΡΙ ΤΙΣ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΕΣ, ΤΑ GRAFFITI ΚΑΙ ΤΑ ΤΑΤΟΥΑΖ»**

Εργάστηκαν οι μαθητές:

- ΛΑΖΑΝΑΣ ΚΛΕΑΡΧΟΣ
- ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΗΣ
 - ΜΩΡΑΪΤΗ ΑΘΗΝΑ
 - ΠΑΝΑΓΑΚΗ ΜΥΡΤΩ
 - ΠΑΠΠΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
- ΤΕΝΤΟΜΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ 1: ΓΟΥΤΕΜΒΕΡΓΙΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ

Ο Γουτεμβέργιος (Johannes Gensfleisch zur Laden)

- Θεωρείται από πολλούς ως «ο πατέρας» της μηχανικής εκτύπωσης καθώς και ο εφευρέτης της τυπογραφίας και της τυπογραφικής μεθόδου.
- Γεννήθηκε το 1397 στο Μάιντς της Γερμανίας όμως το εγκατέλειψε και εγκαταστάθηκε στο Στρασβούργο στο οποίο άρχισε να ασχολείται με τη μεταλλουργία.
- Το 1434 ξεκινά τα πειράματα σχετικά με την τυπογραφία και το 1436 κάνει τις πρώτες του προσπάθειες. Τα βιβλία που καταφέρνει να τυπώσει είναι λαϊκά ή θρησκευτικά.
- Ακόμη και πριν από το 1434 ο Γουτεμβέργιος πειραματίζεται με κινητούς ξύλινους χαρακτήρες.
- Το 1441 πετυχαίνει να τυπώσει και στις δυο όψεις μιας σελίδας χαρτιού.

Η επανάσταση του Γουτεμβέργιου

- Επιστρέφει οριστικά στο Μάιντς (1448)
- Για το τυπογραφικό του πιεστήριο χρησιμοποίησε το πιεστήριο σταφυλιών μαζί με εργαλεία από υφαντουργικές μηχανές και διάφορα άλλα είδη πιεστηρίων.
- Το 1450 συνεργάζεται με δυο μεγάλους χρηματοδότες για να κατασκευάσει ένα τυπογραφείο .
- Το 1455 τυπώνεται η «Βίβλος» το πρώτο βιβλίο μαζικής παραγωγής.

Μια σελίδα από τη «Βίβλο»

Το τέλος της πορείας του Γουτεμβέργιου

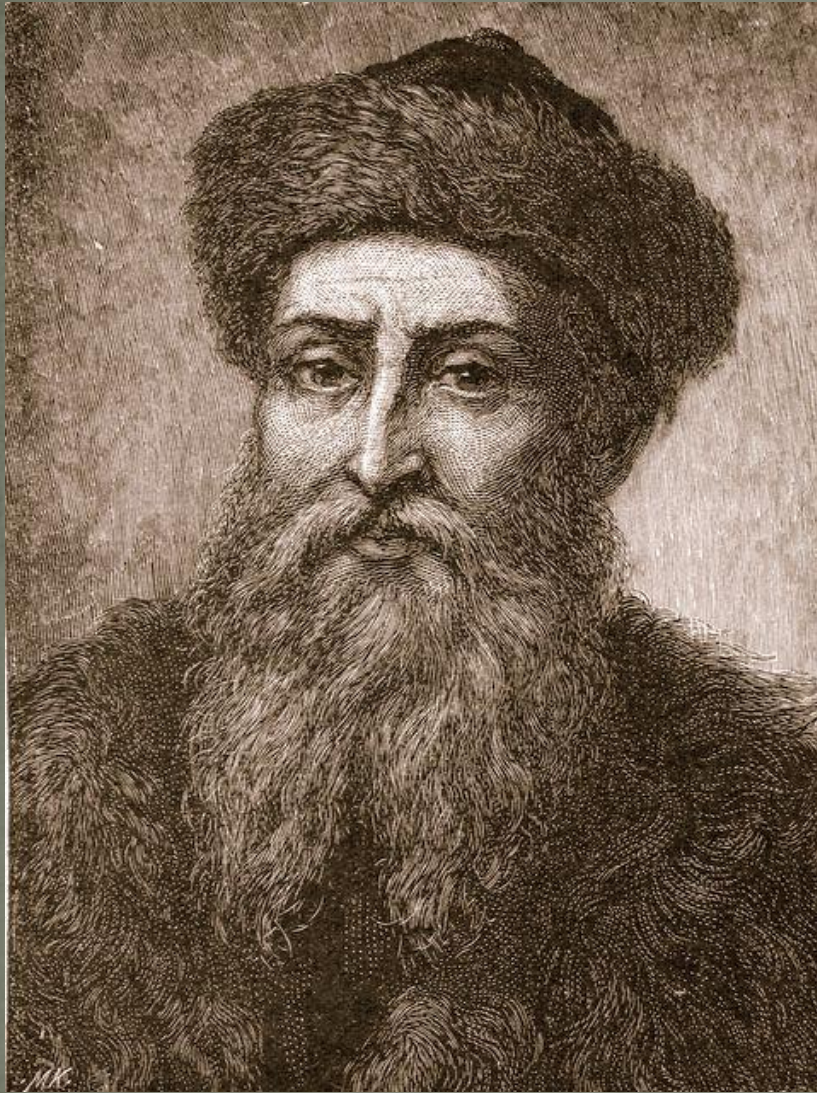
- Το 1455 χωρίζουν οι δρόμοι του με τους συνεταίρους του, οι οποίοι διεκδικούν την εφεύρεσή του. Μάλιστα έχουν κατασχέσει και το τυπογραφείο του.
- Τελικά ο Γουτεμβέργιος αντιμετωπίζει δυσκολίες.
- Ο Δήμος του Μάιντς τον βοηθά να φτιάξει ένα καινούργιο τυπογραφείο το οποίο έγινε μια μεγάλη επιχείρηση με περισσότερα από 20 άτομα.
- Τα έξοδα της έκδοσης της «Βίβλου» ξεπέρασαν τις οικονομικές του δυνατότητες.
- Το τυπογραφείο έχει ήδη πτωχεύσει και αυτός πεθαίνει πάμφτωχος το 1468.

Η τυπογραφική του μέθοδος

Αποτελούνταν από:

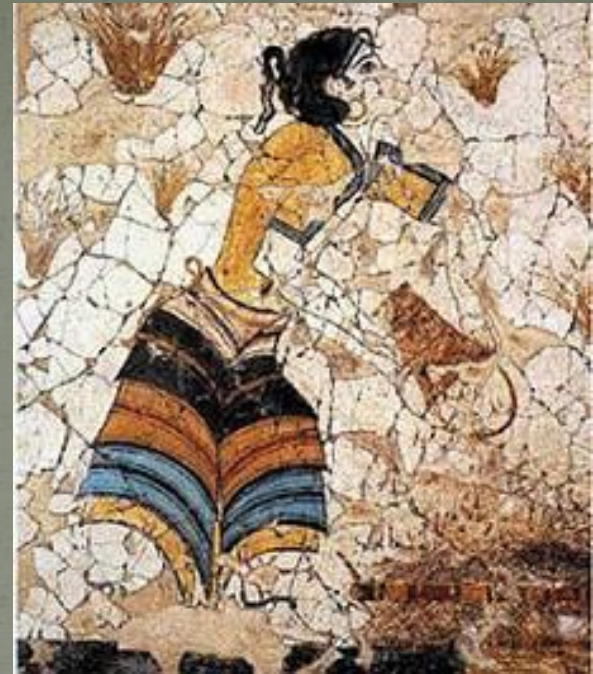
- την μεταλλική μήτρα
- Στοιχειοθεσία
- Χειροκίνητο πιεστήριο
- Τυπογραφική μελάνη

Ουσιαστικά ο
Γουτεμβέργιος δεν
επινόησε κάτι το
εντελώς καινούργιο
αλλά τελειοποίησε
τα μέσα που
χρησιμοποιούνταν
μέχρι τότε.

Ο Γουτεμβέργιος

**ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ 2:
ΣΥΝΘΗΜΑΤΑ ΣΕ
ΤΟΙΧΟΥΣ (GRAFFITI) ΚΑΙ
ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΕΣ**

Η τεχνική της τοιχογραφίας στον μεσογειακό και τον υπόλοιπο χώρο.

- Από τα προϊστορικά χρόνια η τέχνη αντανακλά την κοινωνική ζωή του τόπου στον οποίο γεννήθηκε.
- Τα σύνορα στην περιοχή της λεκάνης της Μεσογείου ήταν πάντοτε ρευστά.
- Έγιναν λοιπόν ανταλλαγές ιδεών , τεχνικών και υλικών στις χώρες της Μεσογείου .
- Η τοιχογραφία συνδέεται άμεσα με την αρχιτεκτονική και την ιστορία κάθε τόπου.
- Η άνθιση της τοιχογραφίας είναι συνάρτηση οικονομικού πλούτου.

- Αρχαίες τοιχογραφίες σώζονται σε
 - Αιγυπτιακούς τάφους (περίπου 3150 π.Χ)
 - Στα μινωικά ανάκτορα στην Κρήτη (1700-1600 π.Χ)
 - Στην Πομπηία (100 π.Χ-79μ.Χ)
 - Στην Μινωική Κρήτη (ο ταυρομάχος)
 - Στη Σαντορίνη
 - Στα Μυκηναϊκά Ανάκτορα.

← «Ο Ταυρομάχος»

- Οι πρώτοι Χριστιανοί που ζούσαν στη Ρώμη τοιχογράφησαν τις κατακόμβες με Χριστιανικά σύμβολα και σκηνές από τη Βίβλο.
- Στη συνέχεια οι Βυζαντινοί διακόσμησαν τους λατρευτικούς χώρους, τα κοσμικά και τα δημόσια κτίρια με τοιχογραφίες.
- Κατά τη διάρκεια της Αναγέννησης η τοιχογραφία έφτασε στο απόγειό της.
- Χαρακτηριστικό παράδειγμα οι τοιχογραφίες της Καπέλα Σιξτίνα του Μιχαήλ Άγγελου στη Ρώμη.
- Τον 16^ο αιώνα στην Ευρώπη χρησιμοποιήθηκε η ελαιογραφία σε καμβά, μια τεχνική που παρουσίαζε τόσο πλεονεκτήματα όσο και μειονεκτήματα.
- Με τον τρόπο της νωπογραφίας, οι τοιχογραφίες έχουν μεγάλη αντοχή.

Οι τοιχογραφίες κοσμούσαν λιτούς τοίχους και ήταν ένα μέσο διακόσμησης. Είναι αξιοσημείωτη η εξελιγμένη τεχνική και η αντοχή των τοιχογραφιών στον χώρο.

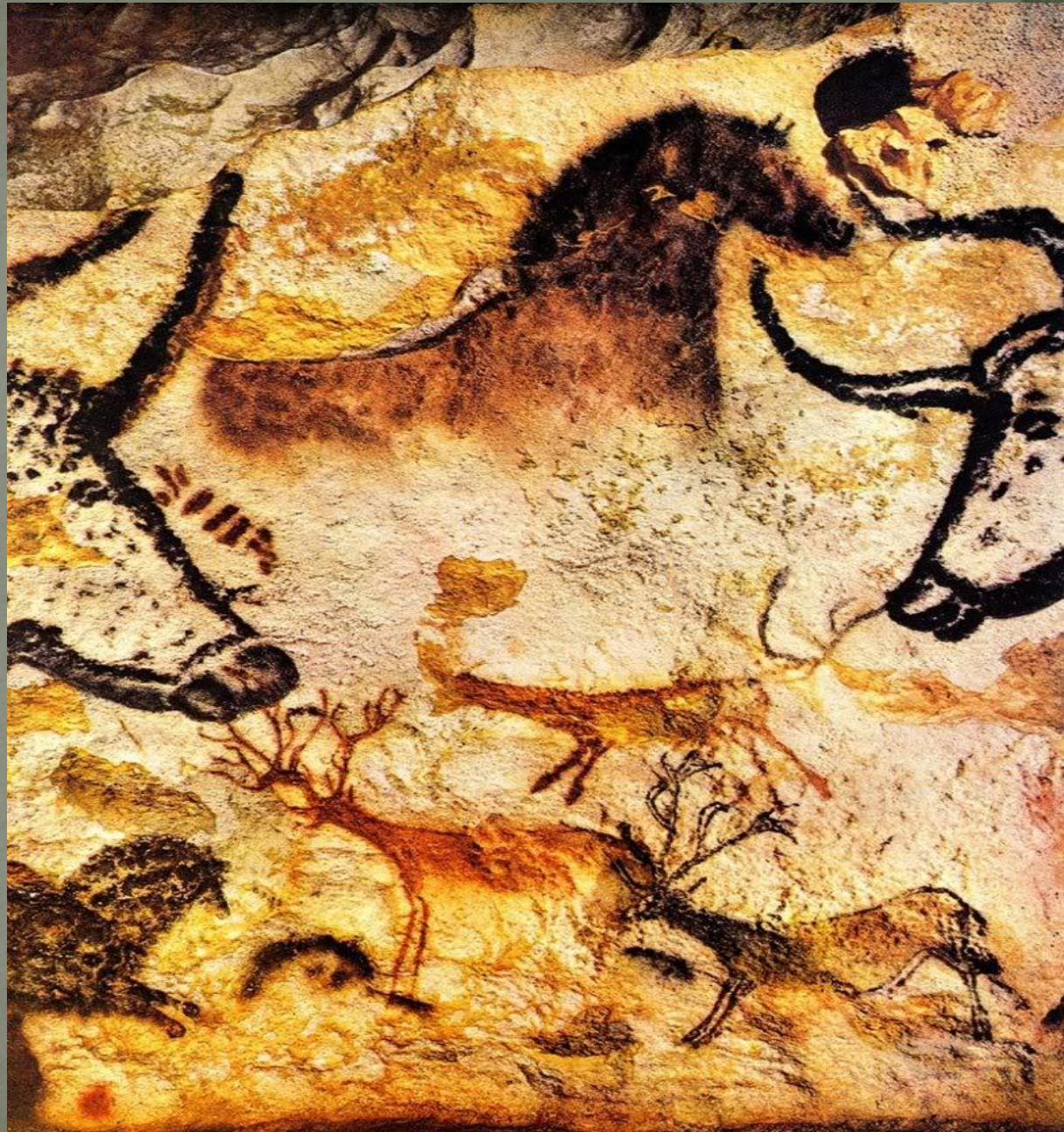
Η Καπέλα Σιζτίνα του Μ. Άγγελου

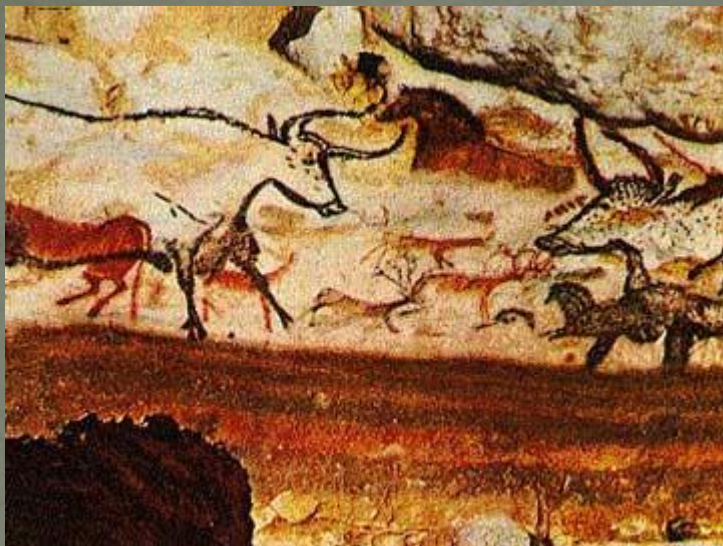
Σπήλαιο Λασκώ

- Ένα από τα πλέον σημαντικά σπήλαια με παλαιολιθικής εποχής τοιχογραφίες.
- Έχει χαρακτηριστεί ως μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς από την UNESCO.
- Τα τοιχώματα του Λασκώ είναι καλυμμένα με έγχρωμες εικόνες και χαρακτηρισικά ζώων
- Βρίσκονται σε ύψος που δύσκολα τα φτάνει κανείς.
- Οι μελετητές υπολόγισαν ότι το έδαφος του σπηλαίου πριν από 17.000 χρόνια είχε διαφορετική διαμόρφωση, έτσι ο προϊστορικός καλλιτέχνης μπορούσε να φθάνει τα τοιχώματα.
- Τα ζώα που απεικονίζονται στις τοιχογραφίες ανήκουν σε διαφορετικά είδη και υπάρχουν και ίχνη αναπαράστασης ανθρώπων στις εικόνες.
- Ορισμένα ζώα όπως κάποια άλογα, έχουν πραγματικά εντυπωσιακή αναπαράσταση στις τοιχογραφίες.

Μια από τις
τοιχογραφίες
στο Σπήλαιο
Λασκώ
ιδιαίτερος
γνωστή.

Οι τοιχογραφίες των αρχαίων χρόνων συνδέονται άμεσα με τα graffiti που γίνονται στη σημερινή εποχή σε τοίχους με σκοπό να κάνουν πιο όμορφη την πόλη ή να απεικονίσουν κάποιο σύνθημα ακόμη και να δείξουν κάτι το οποίο πιστεύει ο καλλιτέχνης ή κάτι το οποίο τον επηρεάζει.

GRAFFITI

- Το graffiti (1966-1971) χρησιμοποιήθηκε από πολιτικούς ακτιβιστές και από συμμορίες του δρόμου.
- Το κίνημα αυτό αρχίζει στην Φιλαδέλφεια, ενώ το bombing ξεκινά στην Pennsylvania.
- Είναι ασαφές το σκεπτικό των πρώτων writers
- Αυτό το γράψιμο άρχισε να φεύγει από τους δρόμους και πήγε στους υπόγειους σιδηρόδρομους και γρήγορα γινόταν ανταγωνιστικό.
- Σε αυτό το σημείο το γράψιμο αποτελούταν από tags.
- Οι writers πήγαιναν στις πλατφόρμες και «χτυπούσαν» όσο πιο πολλά βαγόνια μπορούσαν.
- Έτσι η ιδεολογία και η μέθοδος του bombing υλοποιήθηκε και σύντομα καθιερώθηκε.

Η παρακμή των Graffiti

- Στις αρχές με μέσα του 1980 το graffiti άρχισε να παρακμάζει.
- Εκείνη την εποχή ξέσπασε η επιδημία του κρακ και της κοκαΐνης και πολλά άτομα πέθαναν, κυρίως μέσα στα ghetto.
- Βγήκαν καινούργιοι νόμοι οι οποίοι απαγόρευσαν την πώληση των spray ακόμη και νόμοι περί φυλάκισης και προστίμου για όποιον κάνει γκράφτι.
- Κάπου εκεί ήρθε μια μόδα από άλλα, νέα άτομα που έστειλαν το graffiti ένα βήμα πίσω.
- Λόγω της έλλειψης των spray έκαναν μόνο υπογραφές με μαρκαδόρους αλλά αυτές ήταν φτωχές καλλιτεχνικά προσπάθειες.
- Οι καιροί που οι γκραφιτάδες προσπαθούσαν συνεχώς να καλυτερεύουν και να τελειοποιούν τις υπογραφές τους, χάθηκαν.

PHIBSKEI TAKI INO ...OTHER FIRM ...TRES ...CUTE ...

Το Graffiti στην Ελλάδα

- Στην Ελλάδα το graffiti δεν αποτελεί έκφραση του περιθωρίου.
- Τα spray είναι ακριβά και θεωρείται ακριβό hobby.
- Οι γκραφιτάδες βγαίνουν σε ομάδες όταν πέσει η νύχτα και στόχο έχουν να κάνουν την πόλη πιο φωτεινή και χαρούμενη.
- Το graffiti στην Ελλάδα δεν έχει κάποια συγκεκριμένη ταυτότητα, αν και πολλές φορές συνδέεται με την αμφισβήτηση και την ανυπακοή, καθώς και το bombing γίνεται σε απαγορευμένες επιφάνειες.

Οι γκραφιτάδες είναι «οι βάνδαλοι» που καταστρέφουν την αισθητική όψη της πόλης και τα έργα τους είναι «βρομιές» στους τοίχους των κτιρίων. Από την άλλη μεριά το graffiti αναγνωρίζεται πλέον από ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού ως **μορφή τέχνης**. Φαίνεται πως το σωστό είναι κάπου στη μέση, ωστόσο δεν φαίνεται και να πτοούνται ιδιαίτερα οι writers από τις απαγορεύσεις. Το αντίθετο μάλιστα, τους πεισμώνουν περισσότερο.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ 3

ΤΑΤΟΥΑΖ (δερματοστιξία ή tattoo)

Η ιστορία του τατουάζ

- Έκανε την εμφάνισή του 7000 χρόνια πριν.
- Πρωτοεμφανίστηκε στην Πολυνησία και την Ταϊτή.
- Έχουμε επίσης δείγματα πως ξεκίνησε την εποχή του χαλκού.
- Τα πρώτα ευρήματα ανθρώπων με tattoo στην εποχή του χαλκού ήρθαν στο φώς το 1991.
- Ανακαλύφθηκε ο «ο άνθρωπος πάγος», “otz”. Το δέρμα του έφερε 57 τατουάζ.
- Κάποια χρόνια πριν, το 1948 βρέθηκαν μούμιες. Είχαν τατουάζ στα σώματά τους τα οποία μάλλον αντιπροσώπευαν μία ποικιλία ζώων. Έχουμε όμως κι άλλα ευρήματα.

- Σώματα αντρών Σκυθών ανακαλύφθηκαν διατηρημένα σε πάγο στη Σιβηρία, των οποίων τα άκρα και ο κορμός καλύπτονταν από περίτεχνο τατουάζ .
- Επίσης στην κεντρική Αμερική, βρέθηκε πως υπήρχαν φυλές όπως οι Αζτέκοι και οι Ίνκας, που έκαναν τατουάζ.
- Οι φυλές των Haida, των Mohikan αλλά και των Cree έκαναν τατουάζ το οποίο συμβόλιζε την κοινωνική τους θέση, την ενηλικίωση και τα κατορθώματά τους στη μάχη γι' αυτό και τα σχέδια τους ήταν περίτεχνα και άγρια.
- Στην άπω Ανατολή, οι Ιάπωνες ανέπτυξαν και εξέλιξαν τα παραδοσιακά τους εργαλεία όπως και την ποιότητα των μελανιών τους και δημιούργησαν εκτός από το μαύρο και άλλα χρώματα. Έτσι τα tattoo που έκαναν έγιναν καλλιτεχνήματα.

Σχέδιο τατουάζ, που αντικατοπτρίζει τον Ήλιο των Ίνκας.

Σχέδιο τατουάζ των Αζτέκων.

- Η τέχνη του τατουάζ προχώρησε λίγο παραπέρα και πέρασε και σε άλλα μέρη όπως η Αίγυπτος στην οποία βρέθηκε και εκεί μία θηλυκή μούμια. Εκτιμήθηκε λοιπόν πως το τατουάζ γινόταν μόνο για τις γυναίκες.
- Αργότερα το tattoo ήταν χαρακτηριστικό μελών μυστικών κοινωνιών.
- Ο στιγματισμός των δούλων και των εγκληματιών τα πρώτα χρόνια της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας , είναι ιδιαίτερα γνωστός. Αργότερα απαγορεύτηκε από τον Πάπα στην Ρώμη σαν βαρβαρικό έθιμο.

ΤΑΤΟΥΑΖ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΩΡΟ

- Τα tattoo όμως πέρασαν και στην Ελλάδα.
- Καλλιεργήθηκε η άποψη ότι τα τατουάζ αντικατοπτρίζουν την κατάσταση του ατόμου και τη θέση του.
- Αυτό επιβεβαιώνεται από τον Έλληνα συγγραφέα Ηρόδοτο (450 π. Χ.), ο οποίος είχε αναφέρει το εξής: «**το μεν έστιχθαι ευγενές κέκριται, το δε άστικτον αγενές!**» που σημαίνει ότι όσο πιο εστιγμένο ήταν το σώμα του ανδρός τόσο πιο ευγενής και σπουδαίος λογιζόταν ενώ ένα σώμα άστικτο φανέρωνε αγένεια και κατώτερη κοινωνική τάξη!
- Στον Πλάτωνα και στον Αριστοφάνη γίνονται επίσης αναφορές για τατουάζ.
- Θεωρείται πως οι αρχαίες Έλληνιδες έκαναν tattoo για καλλωπιστικούς λόγους!

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ

Ο Samuel O Reilly το 1891, έδωσε ώθηση στην τέχνη αυτή σε όλο τον δυτικό κόσμο και ιδιαίτερα στις ΗΠΑ επινοώντας το πρώτο μηχάνημα.

Το 1950, αναπτύχθηκε ιδιαιτέρως αυτή η τέχνη και η μόδα των χίπης την δεκαετία του 60 και αρχές του 70, έδωσε μεγάλη ώθηση στα τατουάζ και γενικότερα τον στιγματισμό του σώματος.

Διάσημοι από το χώρο του αθλητισμού της τέχνης, της μόδας και του αθλητισμού το «νομιμοποίησαν» στην ουσία, δεν ήταν πια κάτι μυστικό που έκαναν μόνο οι λαοί σε παραδοσιακό επίπεδο.

Η αφίσα του
Καταστήματος
του Sam O Reilly

ΤΑΤΟΥΑΖ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

- Οι λόγοι για την χρήση του tattoo, ποικίλουν από λαό σε λαό. Χρησιμοποιούνταν σε γιορτές και για θρησκευτικούς σκοπούς.
- Οι γυναίκες, σε πολλές αρχαίες φυλές έκαναν tattoo στο πρόσωπο ως ένδειξη ένταξής τους στην ζωή των ενηλίκων γυναικών.
- Το tattoo γινόταν επίσης για πολεμικούς λόγους και για να δείχνουν οι λαοί ή και το κάθε άτομο ξεχωριστά ένα είδος δύναμης και επιβλητικότητας απέναντι στους άλλους.
- Πλέον το tattoo δεν είναι απλά μια μόδα, ανεξάρτητα με το αν αυτό λέγεται πλέον από όλους. Θα μπορούσε να χαρακτηριστεί μια φιλοσοφία, αφού ο κάθε ένας από εμάς μπορεί να αποτυπώσει και έτσι να εκφράσει αυτό που νιώθει ή έχει σημασία για αυτόν. Μπορεί να εκφραστεί πάνω στο σώμα του και να απεικονίσει αυτό το οποίο πρεσβεύει, οτιδήποτε κι αν είναι αυτό ή κάτι που έχει γίνει ο δικός του στόχος ζωής.

ΠΗΓΕΣ:

-Γουτεμβέργιος--

><http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%93%CE%BF%CF%85%CF%84%CE%B5%CE%BC%CE%B2%CE%AD%CF%81%CE%B3%CE%B9%CE%BF%CF%82>

-Τοιχογραφίες--><http://www.nomika-epilekta.gr/strepsodikopanoyrgia/dokimia/i-texniki-tis-toixografias-ston-mesogeiaiko-xoro>

-Σπήλαιο Λασκώ--><http://aksioperierga.blogspot.gr/2011/04/h.html>

-->[http://www.3lykeiokavalas.gr/culture/item/212-](http://www.3lykeiokavalas.gr/culture/item/212-%CF%83%CF%80%CE%AE%CE%BB%CE%B1%CE%B9%CE%BF-%CE%BB%CE%B1%CF%83%CE%BA%CF%8E)

<http://www.3lykeiokavalas.gr/culture/item/212-%CF%83%CF%80%CE%AE%CE%BB%CE%B1%CE%B9%CE%BF-%CE%BB%CE%B1%CF%83%CE%BA%CF%8E>

-Graffiti--><http://www.thesstoday.gr/arthra/afieromata/44-hommages/13607-grafiti.html>

-Τατουάζ--><http://www.ourvoice.gr/index.php/news-room-2/istoria/item/40-istoria-tou-tatouaz>

-->[http://www.beautyview.gr/index.php/el/2013-03-20-15-07-25/item/578-](http://www.beautyview.gr/index.php/el/2013-03-20-15-07-25/item/578-%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%B4%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%AE-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%84%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%85%CE%AC%CE%B6)

<http://www.beautyview.gr/index.php/el/2013-03-20-15-07-25/item/578-%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%B4%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%AE-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%84%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%85%CE%AC%CE%B6>

<http://www.beautyview.gr/index.php/el/2013-03-20-15-07-25/item/578-%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%B4%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%AE-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%84%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%85%CE%AC%CE%B6>

--><http://artmag.gr/art-history/art-history/item/4326-art-tattoo>